

FINGON EDUNVALVONTALINJAUS

Fingo on kehitysyhteistyöstä tai globaaleista kehityskysymyksistä kiinnostuneiden kansalaisjärjestöjen kattojärjestö. Yksi sen tärkeimmistä tehtävistä on edistää jäsenistön edellytyksiä toimia globaalin oikeudenmukaisuuden hyväksi. Tämä edunvalvontalinjaus kertoo, mitä Fingo edunvalvonnalla ja kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten puolustamisella tarkoittaa ja tavoittelee. Laajempaa globaalin kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiä ja vahvistamista viitoittavat Fingon toimet ja tavoitteet voidaan linjata myöhemmin erillisessä kansalaisyhteiskuntaa koskevassa linjauksessa.

Fingon jäsenjärjestöjen etujen valvonta on osa kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytysten vahvistamista ja turvaamista. Kansalaisyhteiskunnan toimintatila on demokraattisen yhteiskunnan edellytys, se vahvistaa kansalaisten omistajuutta ja tarjoaa ihmisille mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon – paitsi Suomessa myös kaikkialla muualla.

1. Edunvalvonta Fingossa

Mitä on edunvalvonta?

Fingo vahvistaa kansalaisyhteiskunnan toimijoita ja luo toimintaedellytyksiä niiden työlle kansalaisten, yritysten, päätöksentekijöiden ja viranomaisten suuntaan kestävä ja oikeudenmukaisen toiminnan vahvistamiseksi. Toisaalta Fingo vaikuttaa lainsäädäntöön ja muihin päätöksenteon prosesseihin Suomessa, EU:ssa ja globaalisti, jotta ne tukisivat muutosta kohti kestävä kehitystä ja globaalia oikeudenmukaisuutta

Vahva kansalaisyhteiskunta on toimivan demokratian ja moniäänisen yhteiskunnan edellytys ja pohja ihmisoikeuksien toteutumiselle. Kun kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytykset turvataan, ihmiset voivat osallistua ja vaikuttaa rauhanomaisesti ympäröivään yhteiskuntaan ja tärkeiksi koettuihin asioihin. Kansalaisyhteiskunnan olemukseen kuuluu myös julkisen ja yksityisen sektorin toiminnan kriittinen tarkastelu ja vuoropuhelu.

Fingon edunvalvonnan tavoitteena on turvata ja vahvistaa jäsenistön toimintaedellytyksiä tehdä kehitysyhteistyötä, edistää kestävä kehitystä, rakentaa globaalia kumppanuutta sekä vahvistaa kehittyvien maiden kansalaisyhteiskuntia. Kattojärjestöroolinsa mukaisesti Fingo puolustaa kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuuksia ja toimii kansalaisyhteiskunnan aseman ja resurssoinnin vahvistamiseksi.

Edunvalvontatyö edistää myös jäsenjärjestöjen mahdollisuuksia tehdä globaalia kansalaiskasvatusta ja kehitysviestintää sekä kehityspoliittista kampanjointia ja vaikuttamistyötä. Edunvalvonta linkittyy vaikuttamistyöhön kansalaisyhteiskunnan tilan ja toimintaedellytysten turvaamiseksi – paitsi Suomessa, myös globaalisti.

Edunvalvonta on vaikuttamistyötä, jolla vaikutetaan toimijaan tai viranomaiseen, jolla on valtaa tai muita edellytyksiä rajoittaa, turvata tai lisätä kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä. Nämä toimijat voivat olla poliitikkoja, viranomaisia, liikeyrityksiä, tutkimuslaitoksia, median edustajia tai kansainvälisiä, alueellisia ja/tai kansallisia järjestöjä.

Fingon edunvalvontatyötä tehdään sekä Suomessa että suhteessa Euroopan Unionin toimielimiin. Edunvalvonnan kannalta merkittävimmät tahot ovat sekä julkishallinnon elimet, erityisesti ulkoministeriö edustustoverkkoineen, joka on kansalaisjärjestöjen suurin rahoittaja kehityssektorilla ja vastaa kehityspoliittikan painotuksista, että edustukselliset poliittiset elimet, kuten eduskunta ja Euroopan parlamentti edustajineen, joihin vaikuttamiseksi Fingo luo pitkäjänteisesti kestäviä ja

vuorovaikutuksellisia suhteita.

Globaalia kansalaiskasvatusta tekevien järjestöjen toiminnan kannalta merkittäviä tahoja ovat myös opetus- ja kulttuuriministeriö sekä opetushallitus. Muita merkittäviä tahoja ovat muun muassa ympäristöministeriö, oikeusministeriö, valtiovarainministeriö sekä valtioneuvoston kanslia (muun muassa Agenda 2030-työ). Vastaavasti EU:ssa edunvalvonta kohdistuu pääasiassa Euroopan komissioon ja erityisesti sen kehitysyhteistyön pääosastoon, joka vastaa kehitysyhteistyön ja -viestinnän toimeenpanosta, sekä Euroopan parlamenttiin.

Taloudellisten toimintaedellytysten turvaamisen lisäksi edunvalvonnalla halutaan varmistaa, että yhteiskunnan eri toimijat puolustavat kansalaisyhteiskuntaa ja sen moninaisia rooleja ja riippumattomuutta sekä arvostavat Fingon jäsenjärjestöjen tekemää työtä. Edunvalvonnassa tarvitaan sekä suunnitelmallista ja proaktiivista otetta että nopeaa reagointia asioihin ja tilanteisiin.

Järjestöjen uskottavuuden kannalta on tärkeää, että ne työskentelevät avoimesti ja läpinäkyvästi ja viestivät aikaansaannoksista ulospäin. Laadukas toiminta ja sen kehittäminen ovat siis edellytys jäsenistön edunvalvonnalle. Tätä tukee myös Fingon työ järjestöjen oman sisäisen kapasiteetin vahvistamiseksi erityisesti koulutuksen ja neuvonnan avulla sekä järjestöjen sitoutuminen esimerkiksi Istanbulin periaatteisiin järjestöjen kehitysyhteistyön tuloksellisuudesta¹ ja kehitysyhteistyön läpinäkyvyyttä edistäviin toimiin. Teemme yhteistyötä järjestöjen kanssa keinoista lisätä avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja toiminnan tuloksista viestimistä.

Fingon edunvalvojarooliin kuuluu myös toimiminen vastuullisena kattojärjestönä, joka näkee kokonais kuvan eri tilanteissa. Jäsenistön edunvalvontaa tehdään aina yhteistyössä vaikuttamistyön kanssa ja huomioiden kehityspoliittisen vaikuttamistyön tavoitteet, kehitysyhteistyörahoituksen määrä ja laatu mukaan lukien. Edunvalvonnan perimmäinen tarkoitus palvelee kehitystavoitteiden edistämistä ja kehittyvien maiden kansalaisyhteiskuntien toimintaedellytyksien paranemista.

Kenen etuja valvotaan?

Fingo valvoo ensisijaisesti jäsentensä etuja, sillä siihen sillä on selkeä mandaatti. Fingon edunvalvontatyössä korostuu yhteisöllisyys eli koko jäsenistön tai usean järjestön etu.

Yksittäisen järjestön tai jäsenryhmän etua voidaan puolustaa tietyissä tilanteissa, kun sillä nähdään laajempaa merkitystä ja hyötyä koko jäsenkunnalle. Vastaavasti globaalin kansalaisyhteiskunnan tilaan vaikuttaminen hyödyttää myös suomalaisia järjestöjä ja niiden kumppaneita.

Fingo haluaa varmistaa erityisesti pienten ja keskisuurten järjestöjen mahdollisuudet tehdä kehitysyhteistyötä, kehitysviestintää ja globaalia kansalaiskasvatusta ja järjestöjen monimuotoisuus tällä sektorilla. Pienten, pääasiassa vapaaehtoisvoimin toimivien, järjestöjen kohdalla korostuu Fingon rooli niiden puolestapuhujana.

Yhtä lailla tärkeää on yhteistyö muiden kattojärjestöjen kanssa laajemmin kansalaisyhteiskunnan tilan vahvistamiseksi Suomessa ja Euroopassa. Yhteistyötä tehdään myös muiden samalla sektorilla toimivien kansalaisjärjestöjen kanssa sekä muiden suomalaisten ja eurooppalaisten kattojärjestöjen kanssa.

¹ Istanbulin periaatteet järjestöjen kehitysyhteistyön tuloksellisuudesta sovittiin vuonna 2010 osana kansainvälistä kansalaisyhteiskunnan toimijoiden Open Forum -prosessia. Lisää periaatteista Fingon verkkosivuilla: [ps://www.Fingo.fi/jasensivut/lista-jasenpalveluista/edunvalvonta/tuloksellisuusprosessi](https://www.Fingo.fi/jasensivut/lista-jasenpalveluista/edunvalvonta/tuloksellisuusprosessi)

Jäsenten osallistuminen edunvalvontaan

Edunvalvonnan onnistumisen edellytys on, että Fingon jäsenistö tuntee edunvalvontatyön tavoitteet ja tulokset, on tyytyväinen Fingoon edunvalvojana ja osallistuu yhteiseen vaikuttamiseen.

Fingon strategia korostaa jäsenomisteisuutta. Edunvalvontaan kuuluu olennaisesti jäsenjärjestöjen kantojen kokoaminen yhteen ja välittäminen eteenpäin, mutta myös jäsenjärjestöjen asiantuntemuksen esiintuominen heitä koskettavissa asioissa. Jäsenten ääntä kuullaan ajantasaisen jäsenviestinnän lisäksi erilaisin osallistamis- ja kuulemismenettelyjen ja säännöllisellä yhteydenpidolla jäsenistöön.

Nopeaa reagointia vaativissa tapauksissa toimenpiteet ja lausunnot perustuvat Fingon olemassa oleviin linjauksiin, ja niiden puuttuessa Fingon johdon ja asiantuntijoiden kokemukseen ja tulkintaan jäsenistön eduista. Fingon hallituksen rooli jäsenistön edustajana on tärkeä.

2. Edunvalvonnan tavoitteet

Fingo edistää strategiansa mukaisesti järjestöjen toimintaedellytyksiä globaalisti kestäväen kehityksen edistämiseksi. Tässä Fingon edunvalvontatyön pitkän aikavälin tavoitteita on kolme:

- 1. Päätöksentekijät tunnustavat kansalaisyhteiskunnan riippumattoman roolin ja edistävät kansalaisjärjestöille suotuisaa toimintaympäristöä ja -edellytyksiä.**
- 2. Kansalaisjärjestöille on monimuotoisen toiminnan mahdollistavaa rahoitusta.**
- 3. Suomen ja EU:n lainsäädäntö ja muut normit ja käytänteet tukevat ja edistävät moninaisen ja moniäänisen kansalaisyhteiskunnan toimintaa.**

Tavoitteet kuvaavat Fingon kantoja ja päämääriä, joihin vaikutetaan kulloisenkin tilanteen ja vaikuttamisikkunan mukaan. Konkreettiset toimenpiteet tarkentuvat Fingon toiminta- ja työsuunnitelmissa.

1. Päätöksentekijät tunnustavat kansalaisyhteiskunnan riippumattoman roolin ja edistävät kansalaisjärjestöille suotuisaa toimintaympäristöä

Tavoitteena on, että Suomen ja EU:n poliittiset päättäjät ja viranomaiset sitoutuvat edistämään kansalaisyhteiskunnan toimijoille suotuisaa toimintaympäristöä. Tämä edellyttää, että päättäjät ja viranomaiset tunnustavat ja ymmärtävät vahvan, riippumattoman ja moninaisen kansalaisyhteiskunnan erilaiset roolit sekä merkityksen kestäväälle kehitykselle ja demokraattiselle omistajuudelle Suomessa ja globaalisti.

Edunvalvonnallaan Fingo vahvistaa yhteistyötä ja vuoropuhelua viranomaisten kanssa ja vaikuttaa siihen, että Fingo ja sen jäsenjärjestöt ovat edustettuina ja kuultuja niiden asiantuntemukseen ja toimintaan vaikuttavissa päätöksenteko- ja valmisteluprosesseissa. Lisäksi Fingo jakaa tietoa ja keskustelee kansalaisyhteiskunnan moninaisuuden ja riippumattomuuden merkityksestä päättäjien ja viranomaisten kanssa.

Tavoitteena on myös kannustaa suomalaisia ja eurooppalaisia päättäjiä ja viranomaisia vuoropuheluun kehittyvien maiden kansalaisyhteiskuntien kanssa sekä luomaan tilaa ja poliittista pohjaa kansalaisyhteiskunnan toimintatilan turvaamiseksi osana ulko-, turvallisuus- ja kehityspolitiikkaa.

Edellytyksiä kansalaisyhteiskunnan toimijoiden suotuisalle toimintaympäristölle globaalin oikeudenmukaisuuden edistämiseksi:

- Kansalaisjärjestöjen moninaiset roolit ja riippumattomuus tunnustetaan kehityspoliittisissa

- linjauksissa, strategioissa, ohjeistuksissa, rahoituskriteereissä sekä julkisessa keskustelussa
- Järjestöjen oikeus valita kumppaninsa, toimintamaansa ja -sektorinsa säilyy
- Poliittinen tuki järjestöjen kehitysyhteistyölle, kehitysviestinnälle, globaalille kansalaiskasvatukselle ja vaikuttamistyölle
- Vapaaehtois pohjalta toimivien järjestöjen rooli ja lisäarvo tunnustetaan.
- Säännöllinen vuoropuhelu ja yhteistyö, järjestöjen asiantuntemuksen hyödyntäminen, esim. valtionhallinto, akateemiset instituutiot, yksityinen sektori
- Kattavat ja hyvää hallintotapaa noudattavat osallistumismahdollisuudet järjestöjä koskevissa prosesseissa ja virallisissa delegaatioissa
- Järjestötyöntekijöiden fyysisen ja henkisen turvallisuuden ja hyvien työolosuhteiden varmistaminen

2. Kansalaisjärjestöille on monimuotoisen toiminnan mahdollistavaa rahoitusta

Tavoitteena on varmistaa kansalaisyhteiskunnan toimijoiden riittävät, ennakoitavat, pitkäjänteiset, joustavat ja hyvin hallinnoidut rahoitusmahdollisuudet. Myös uusilla toimijoilla ja pienillä, vapaaehtoisvoimin toimivilla järjestöillä ja ryhmillä on oltava mahdollisuus toimia ja saada tukea. Suomalaisten kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavan rahoituksen lisäksi suora tuki kansainvälisille ja kehittyvien maiden kansalaisyhteiskunnan toimijoille on tärkeää. Eri toimijoiden väliseen yhteistyöhön tarvitaan kannustimia ja onnistuneita malleja.

Edellytyksiä, joilla tuetaan kansalaisjärjestöjen monimuotoista toimintaa globaalisti kestävä kehityksen edistämiseksi:

- Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden rahoituksen osuus Suomen kehitysyhteistyövaroista on vähintään 15%²
- Suomi ohjaa 3 % ODA:sta globaaliin kansalaiskasvatukseen ja kehitysviestintään³
- Järjestöjen työhön kehitysyhteistyön, globaalien kansalaiskasvatukseen, kehitysviestintään ja vaikuttamistyön saralla on mahdollista saada rahoitusta monesta eri lähteestä (esim. eri ministeriöt, instrumentit)
- Valtionavustusten hallinnoimiseen on käytettävissä riittävät resurssit valtionhallinnossa
- Valtionavustuksiin liittyvä viestintä ja prosessit ovat avoimia ja ennakoitavia
- Valtionavustusten myönnöt ovat pääsääntöisesti monivuotisia – tällä mahdollistetaan pitkäjänteinen työ
- Valtionavustusten järjestelmäkehittämiseen allokoidaan riittävät resurssit toimivien järjestelmien luomiselle
- Valtionavustusten hakuprosessissa huomioidaan myös saavutettavuus erityisesti fyysisen ja kielellisen saavutettavuuden osalta. Hakuprosessissa on huomioitava myös ne, joille sähköinen asiointi tuottaa haasteita
- Rahoittajatahot noudattavat toimiessaan kansalaisyhteiskunnan toimijoiden kanssa [hyvää hallintoa](#) ja hallintotapaa (yhdenvertaisuus, suhteellisuus, objektiivisuus, luottamus, tarkoitussidonnaisuus, palvelu- ja neuvonta, kielen selkeys)
- Mahdollistetaan valtionavustusten hakeminen eri myöntäjätahoilta järjestöjen toimintaan
- Vapaaehtoistyö lasketaan osaksi järjestöjen omarahoitusta
- Rahoitusmuotojen moninaisuus tukee järjestöjen toimintamuotoja ja mahdollistaa myös eri toimintamuodot eri kokoisille järjestöille, myös vapaaehtois pohjalta toimiville kehitysyhteistyöstä globaaliin kansalaiskasvatukseen, kehitysviestintään ja vaikuttamistyöhön

² Fingo tarkastelee kansalaisyhteiskunnan toimijoiden rahoittamista TA budjettimomentin 24.30.66 kautta. Kyseinen momentti on suorimmin yhteydessä globaalien kansalaisyhteiskunnan tukemiseen.

³ Tavoite on sekä CONCORDin että UNDP:n suositusten mukainen.

- Tilannekohtainen joustavuus mahdollistetaan esimerkiksi haurailta alueilla toimiville järjestöille tai toimintaympäristön muuttuessa.
- Luodaan joustava kevennetty ja nopeampi haku pienille hankkeille tai toiminnoille, uusille toimijoille, suunnitteluun ja innovaatioille.
- Yhteistyöhön eri toimijoiden välillä on kannustimia ja rahoitusta sekä toimintamalleja, jotka takaavat toiminnan vastuullisuuden ja avoimuuden

3. Suomen ja EU:n lainsäädäntö ja muut normit tukevat kansalaisyhteiskunnan toimintaa

Kansalaisjärjestöjen toimintaa ohjaavat monet lait ja säännöt. Tavoitteena on purkaa järjestötoimintaa rajoittavia normeja ja uudistaa tarvittaessa lainsäädäntöä järjestöjen toiminnalle suotuisaan suuntaan. Järjestötoiminnan reunaehtoihin vaikuttamisessa Fingo toimii yhdessä muiden kattojärjestöjen, kansainvälisten verkostojen kuten CONCORDin sekä kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnan (KANE) kanssa.

Edellytyksiä, joilla tuetaan kansalaisyhteiskunnan toimintaa lainsäädännön ja muiden normien keinoin:

- Rahankeräyslupan ehtona säilyy yleishyödyllisyys
- Vapaaehtoistyön asemaa selkeytetään lainsäädännössä, hallinnollisia esteitä puretaan, byrokratiaa kevennetään ja ohjeistusta parannetaan.
- Kartoitetaan tarve muutoksille muiden lakien ja niiden tulkintojen osalta ja vaikutetaan tarpeen mukaan (valtionavustuslaki, yhdistyslaki, perustuslaki, mahdollinen kehitysyhteistyölaki)